

**AKP YOKSULLUK, GÜVENCESİZLİK, ZAM,
İŞSİZLİK, SAVAŞ ve BASKI DEMEKTİR!**

DİRENELİM!

FAHRETTİN
ERDOĞAN

2013 BÜTÇE BROŞÜRÜ

*www.kesk.org.tr
[kesk @ kesk.org.tr](mailto:kesk@kesk.org.tr)*

KESK'in SESİ (Özel Sayı) - 28 Kasım 2012
Sahibi: Lami ÖZGEN - Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Baki Çınar
Yönetim Yeri: Çehre Sok. No:6/1 Gaziosmanpaşa/Ankara
www.kesk.org.tr - [kesk @ kesk.org.tr](mailto:kesk@kesk.org.tr)
Tel: 0312 436 71 11 - Faks: 0312 436 74 70
Baskı Adedi: 10 Bin - Basıldığı Yer: Mattek Matbaacılık

2013 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

Konfederasyonumuzun her yıl bütçe süreçlerinde kamuoyunun duyarlılığını arttırmaya yönelik yürüttüğü çalışmalar kapsamında hazırladığı 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi Broşürü, önceki yıllardaki eğilimlerle birlikte bu sene hazırlanan bütçenin emekçiler ve geniş halk yığınları açısından değerlendirmesini yapmayı hedeflemiştir. Yapılan bu çalışma, AKP hükümetinin güncel politikaları ile bütünlüklü bir yapı içinde bütçe planlamasının somut sonuçlarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Bütçe belirlemeleri ve hazırlama dönemleri siyasal iktidarların kaynakların nasıl ve kimlerden toplanacağından, bu kaynakların kimler için ne şekilde harcanacağına kadar varan kararları içerir. Bütçenin oluşturulması ve gelir-gider planlaması bütünü ile hükümetlerin sınıfsal tercihlerini yansıtmaktadır. Bütçenin belirlendiği süreçlerde, kamu adına yapılacak harcamaların hangi alanlara yöneleceğinin ve finansmanının kimlerden sağlanacağını kararları, bu sınıfsal tercihin bir yansımaları oluşturmaktadır. Bu yılda hazırlanan 2013 yılına ilişkin bütçe tasarısı, AKP hükümetinin 10 yıllık iktidar tarihindeki genel eğilime paralel yine emekçilerin ve geniş halk yığınlarının taleplerine kulak tıkayarak hazırlanmış, toplumsal ihtiyaçlar yine göz ardı edilmiştir.

Son yıllarda AKP'nin bütçe takvimini altüst eden bir pratik içinde olduğunu görüyoruz. Bilindiği üzere bütçenin hazırlanması ve planlanması 5018 sayılı kanun temel alınarak yapılmaktadır. Bu kanun bütçenin nasıl hazırlanacağını, Orta Vadeli Programın ve ona istinaden hazırlanacak olan Orta Vadeli Mali Planı'nın ne zaman yayınlanacağını takvimini verir. Bunun dışında bütçe çağrısının ne zaman yapılacağını, bütçenin kamu kurumları tarafından hangi tarihlerde hazırlanıp gönderileceğini de içeren bir takvimdir. Demokrasilerde bütçenin en az içeriği kadar hazırlanma sürecinin de çok önemli olmasına rağmen, bu takvime son birkaç yıldır AKP'nin uymadığı belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir. Verilen ve uygulanan takvimin, olması gereken bütçe amacı ile bağdaşmadığı ve adeta bütçe programlarının bir "oldu bitti" ye getirildiğine şahit olmaktayız.

Bütçe süreçlerinde toplumsal katılımın ne ölçüde sağlandığı, ülkelerdeki demokrasilerin olgunluğunu gösteren önemli bir işarettir. Bu kapsamda genel olarak AKP dönemindeki bütçe süreçleri incelendiğinde, her alanda da olduğu gibi burada da çoğulcu, demokratik ve katılımcı yapının ciddi şekilde tahrip edildiği ortadadır.

KÜRESEL KEMER SIKMA POLİTİKALARI- TÜM İKTİDAR SERMAYEYE!

Dünya genelinde sosyal harcamaların budanması, toplumun ihtiyaçlarına rağmen kamu harcamalarının uygulanan kemer sıkma politikalarıyla tamamen yok edilmeye çalışılması, kapitalizmin günümüz bunalım döneminin çözüm reçeteleri olarak karşımızdadır.

Krizin derinleştiği Avrupa Bölgesinde daha şiddetli ve hızlandırılmış versiyonlarının görüldüğü kemer sıkma politikaları, Yunanistan ve İtalya gibi ülkelerdeki teknokrat hükümetler tarafından peş peşe hayata geçirilirken, ülkemizde de tüm toplumsal muhalefete rağmen AKP hükümeti tarafından bu uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Ne var ki Avrupa Bölgesi'nde krizden çıkış olarak gerekçelendirilen bu tek yönlü emekçileri hedef alan saldırı politikasının, IMF yürütücülüğünde emperyalist kapitalizmin yeni birikim stratejisinin bir parçası olduğu gerçeğinin üzeri örtülememektedir.

Türkiye'de de dünya kamuoyuna lanse edilen "güçlü, büyüyen ekonomi", bu ideolojik yapının üzerinde yükselmektedir. Emekçilerin giderek sosyal harcamalardan/yatırımlardan mahrum bırakıldığı ve en nihayetinde yoksullaştığı gerçeği ise bu oyunu artık tamamen deşifre eden bir boyuttur.

Neoliberalizm bilindiği üzere 80'li yıllarda Washington Uzlaşması üzerinden yükseldi. Bu uzlaşma mali disiplin yani küçülen bütçeler, özelleştirme ve deregülasyon / kuralsızlık üzerine yapılandırılmıştı. Diğer bir ifadeyle emekçilerin, tarihsel süreçte kapitalizmin altın çağından başlayarak, büyük mücadeleler sonucunda elde ettiği ne kadar kazanımları varsa bunların yok edilmesi ve kuralsız ekonominin içine çekilmesini içeren yeni uygulamalar bütünü oluşturuldu. Şimdi ise başlangıcından itibaren neoliberal politikalarla bir saldırıya dönüşen bu süreç, grev haklarının ve kıdem tazminatlarının yok edilmeye çalışıldığı, mali disiplin uygulaması altında sosyal hakların (ne kaldıysa) tümüyle tasfiye edilmeye çabalandığı daha sert bir evreye doğru yönelmiştir.

Bugün uluslararası sermayenin finansal alanda giderek daha sınırsız ve kuralsız hale gelen dolaşımı, ülke ekonomilerinde finans rantlarını öne çıkarmakta, krizleri sıklaştırmaktadır. Bu para girişleri sayesinde hızlı büyüme süreçleri yaratılıp, sıcak paranın ülkeyi terk etmesiyle de ani krizler ile karşılaşmaktadır. Bu krizler bölgesel nitelikte de oluşabilmekte veya bugün gördüğümüz gibi tüm dünyayı etkisi altına alan sistemik krizler şeklinde de bir bunalım sürecine dönüşebilmektedir.

Ülkelerdeki siyasal iktidarlar ise, uluslararası sermaye ile bütünleşmiş sermaye kesimlerini desteklemek için, ülke ekonomilerinde bu kesimlerin kolay kar ve rant kazanabileceği uygun zeminleri inşa etmektedirler. Bu kapsamda IMF politikalarının da vazgeçilmezi olan “mali disiplin”, bugün ani krizlere karşı sermayenin koruma kalkanı ve aynı zamanda sermayeye uygun zemin yaratma aracı olma işlevini görmektedir. Bu kapsamda faiz dışı fazlanın sağlanması artık ülkelerin finansal sermayeyi çekmesinde bir albeni olarak kullanılmakta, faiz dışı fazlalar da mali disiplinle sağlanmaktadır. Faiz dışı fazlanın, bütçe yapısındaki bozulmadan kaynaklı 2011 yılındaki %1,9 olan seviyesinden 2012 yılında %1,1’e düşmesi tahmin edilmektedir. 2013 yılında ise %1,2’ye çıkacağı öngörülmektedir.

Rant ekonomisine para aktarmanın mekanizmasına dönüşen faiz dışı fazlanın 2013 yılında arttırılması ise daha fazla kemer sıkma ile gerçekleştirilecek, emeğe dönük harcamalar daha da kısılacaktır. Diğer bir ifade ile, 2013 yılında faiz dışı fazlanın arttırılmasına dönük çalışma, emekçilerin üzerindeki yükü ağırlaştıracak, daha fazla kazanılmış hakkın kesilmesine ya da kısılmasına neden olacaktır.

Faiz Dışı Bütçe Dengesi* (%)		
2011	2012	2013
1,9	1,1	1,2

*2013 yılı programı Merkezi Yönetim Bütçe Büyümesi

Türkiye 1998 yılından itibaren IMF ile geçirdiği 10 yıllık neoliberal yapılanma döneminin ardından, süreci tek başına AKP hükümeti ile devam ettirmektedir. AKP hükümetinin başından itibaren sürdürdüğü politikalar, kamu hizmetlerini serbest piyasa koşullarına teslim etmekte, bütçeyi hızla sosyal harcamalardan

arındırmaktadır. Ücret politikasında ise yine “mali disiplin” altında, “yeterli kaynak yok” açıklamaları ile giderek daraltıcı ve bu sayede 19.yy’ın sert sömürü/ kölelik koşullarını andıran düzenlemeler hayata geçirilmektedir.

EKONOMİDE KIRILGANLIK DEVAM ETTİKÇE, EMEKÇİLERİN KOŞULLARI SERTLEŞİYOR!

IMF'nin (Uluslararası Para Fonu) küresel düzlemde ülkelere dayattığı bütçelerin temel karakterini taşıyan ve AKP hükümetinin de artık klasikleşen bütçeleri, uluslararası sermayenin tahakkümü altında kırılanlaşan ekonominin sürdürülebilir hale getirilmesini amaçlıyor.

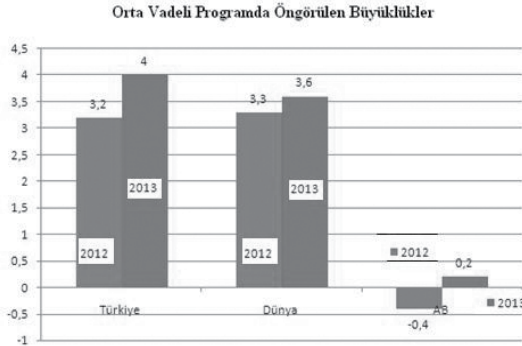
Bilindiği gibi ekonomik kırılabilirliği yüksek seviyeye taşıyan cari açık AKP döneminde sürekli kendi rekorunu egale ederek ilerlemektedir. Bu süreç içerisinde 2012 yılı hariç tutulmakta, cari açık seviyesinde hafif bir düşüş AKP hükümetince “başarı” olarak tasvir edilmektedir. Nitekim kamuoyuna büyük bir başarı olarak sunulan bu küçük değişim, büyümede yaşanan düşüş ile mümkün kılınmıştır. Bu durum şu gerçeğin altını biz kez daha çirmektedir, AKP hükümetinin yönetimindeki ekonomide büyüme ancak cari açık yaratılarak sağlanabilmekte, cari açıkta yaratılmak istenen en ufak düşüş büyümeden, halkın refah seviyesinden feragat edilerek oluşabilmektedir. Türkiye yüksek cari açığı ile küresel dalgalanmalardan en fazla etkilenen ülkelerden biri konumundadır. Dolayısıyla küresel ölçekte yaşanacak en küçük bir kriz, Türkiye ekonomisinde bütçe dengelerini ve hedefleri büyük oranda sarsacak bir etkiye sahiptir.

2013-2015 yılları arasını kapsayan, kısa-orta dönem makro dengelerin özetlendiği, ana stratejik bir metin olarak karşımıza çıkan Orta Vadeli Program (OVP), önümüzdeki 3 yılın emekçi sınıflar için daha sert geçeceğine ilişkin sinyalleri taşıyor. 2012-2014 arasını kapsayan Orta Vadeli Program'da belirtilen 2012 yılı için yüzde 4 büyüme hızı, 2013-2015 dönemlerine ilişkin hazırlanan OVP'de yüzde 3,2 olarak tahmin edilmektedir.

İktisadi çevrelerce frene basma, yumuşak iniş olarak da tarif edilen bu değişikliğin ana gerekçesini ise önümüzdeki dönem sıcak para girişindeki yavaşlama sinyallerinin / beklentisinin oluşturduğu ve bu durumun AKP hükümetinin yarattığı iktisadi bir zafiyet olduğu açıkça bilinmektedir.

2012, 2013, 2014 ve 2015 yılsonu işsizlik oranları ise sırası ile %9, %8,9, %8,8 ve %8,7 olarak tahmin edilmektedir.

Haftada 1 saat çalışan işçinin bile işsiz sayılmadığı bir hesaplama yöntemiyle oluşturulan bu rakamlar çerçevesinde gerçek hayatta işsizliğin ve istihdam koşullarının ne yönde ilerleyeceği, AKP'nin Ulusal İstihdam Stratejisindeki güvencesizleştirme projesinden izlenebilmektedir.

Ucuz işgücünün desteklendiği ücret politikaları ve güvencesizleştirmenin hızlandırıldığı yapısal dönüşüm uygulamaları ile gelecek dönemde de gerçek işsizliğin yine önemli bir yapısal sorun olacağı, istihdam yapısında da sendikal hakları ve sosyal güvencesi elinden alınmış, örgütsüzleştirilmiş ve enformalleşmeye sürüklenmiş bir emek ordusunun yaratılacağı bu metinlerdeki temel amaçlardan birini oluşturmaktadır.

BÜYÜME VE İSTİHDAM	2012	2012*	2013	2013*	2014	2014*	2015*
GSYH (Milyar TL)	1.426	1.435	1.572	1.571	1.733	1.740	1.933
GSYH (Milyar Dolar)	822	799	888	858	952	919	998
Kişi Başına Milli Gelir (GSYH,Dolar)	10.973	10.673	11.716	11.318	12.412	11.982	12.859
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	4	3,2	5	4	5	5	5
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49,7	49,6	49,7	49,6	49,7	49,7	49,8
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	24.257	24.728	24.752	25.223	25.264	25.728	26.243
İstihdam Oranı (%)	44,5	45,2	44,6	45,3	44,8	45,3	45,5
İşsizlik Oranı (%)	10,4	9	10,2	8,9	9,9	8,8	8,7
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-8	-7,3	-7,5	-7,1	-7	-6,9	-6,5
TÜFE Yıl Sonu % Değişme (Tahmin) ⁽³⁾	5,2	7,4	5	5,3	5	5	5

*Gerçekleşme tahminleri

İŞTE, EMEKÇİLER İÇİN HER DEFASINDA “OLMAYAN” KAYNAK!

Mali disiplin/kemer sıkma uygulamasının en önemli ayağını, kamu emekçilerinin ücretlerinin baskı altında tutulması oluşturmaktadır. Kamu emekçilerinin bütçeden ve GSYH'dan aldığı pay bu uygulamalar eşliğinde sürekli azaltılmaktadır.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek “Kamu kurumlarında biz harcayalım, bütçe sonradan gelir dönemi sona erdi” diyerek, kamu emekçilerinin ücretlerinin daha da baskılandığı dönemi bizlere işaret etmektedir. İfadelerini daha da netleştiren Şimşek daha sonra katıldığı bir televizyon programında hükümetin yılsonu bütçe hedefinin tutmayacağını açıklayarak, bunda memur maaş zamları, ulaştırma yatırımları, sağlık, sosyal güvenliğe yapılan harcamaları ve özelleştirme gelirlerinin yetersizliğini gerekçe göstermektedir.

Özetle, kamu emekçilerinin “insan onuruna yaraşır” bir yaşam sürmesine izin vermeyen, onları hayat pahalılığının altında ezdiren, halkı eğitim, sağlık, kültür, adalet ve barınma hakkından mahrum eden bütçe stratejisi ile AKP hükümeti, zammının bütçeye **4,5-5 milyar** liralık ilave yük getirdiğinden yakınmaktadır. Enflasyon oranının yılsonu yüzde 10'un üzerine çıkacağı beklentisinin yanında kamu emekçilerine yapılan %4+4 maaş zammı, gerçek kayıpları karşılamaktan uzak kalmakta ve kamu emekçilerinin hayat pahalılığı karşısında ezilmelerine yol açmaktadır. Fakat, sefalet zammının ötesine geçemeyen bu artış bile AKP hükümetine fazla gelmiş, önümüzdeki süreçlerde bu kadar zammın bile olmayacağı “müjdesi” şimdiden emekçilere verilmiştir.

Söz konusu emekçilerin maaş zammı olduğunda “kısıtlı bütçeden” çıkan “savunma” ve “güvenlik” harcamalarının boyutu ise resmi rakamlarla **20 milyar** liradır.

Emekçilere hiçbir zaman olmayan kaynak ise, aslında yine emekçilerin sırtından her yıl artan oranda toplanmaktadır. 2011 yılı Ocak-Eylül dönemi için 221 milyar TL gerçekleşen bütçe gelirleri, 2012 yılı aynı döneminde 244 milyar TL'ye yükselmiştir. Vergi gelirlerinde aynı dönem içindeki artış ise yüzde 7'dir. Sadece Özel Tüketim Vergileri'ndeki artış yüzde 6 olarak gerçekleşmiştir. Yine vergi gelirlerinde 2012 yılsonu gerçekleşme tahmini 279 milyar TL olurken, 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nda 318 milyar TL'ye doğru bir artış beklenmektedir.

Devletin görevi, topladığı vergilerle kamu hizmetlerini toplumsal ihtiyaçları gözeterek yerine getirmektir. Devlete verilen vergi toplama hakkı, bu görevin sağlanmasına yönelik dağıtım ve paylaşım sorunlarının adil ve eşitlikçi bir düzlemde çözülmesi içindir.

AKP hükümetinin ise görevini yapmadığı, hatta kendi iktidar çevresinin çıkarları kapsamında verilen görevi “kötüye” kullandığı açıkça izlenmektedir.

AKP hükümeti, sermayenin çıkarlarını korumak üzere elindeki tüm araçları dilediği şekilde kullanmaktadır. Bütçe de bunlardan bir tanesidir.

Emekçi halktan topladığı kaynakları sürekli sermayeye gümüş tepsilerde sunan AKP hükümeti, artık sıradanlaştırdığı zamlarla da bu kaynağı sürekli arttırma gayreti içine girmiştir.

Görünen o ki, halka dayatılan zamların sonu gelmeyecektir. AKP’nin bugün içeride ve dışarıda düştüğü darboğaz, bu soygunun ağırlaşarak devam edeceğinin izlerini açıkça taşımaktadır. AKP’nin bugün ülke içinde 3. Köprü, Kentsel Dönüşüm ve 2B projeleri süreçlerindeki benzer bir şekilde sermayeye sürekli rant alanı açmada düştüğü telaş, bu alandaki finansman ihtiyacının sürekli artacağına sinyallerini taşımaktadır. Ülke içindeki arazi satışlarında ve özelleştirmelerde ortaya dökülen yeni teşvik paketlerinin de işaret ettiği gibi, sermayeye sunulan vergi muafiyetleri, arazi hediyeleri gibi imtiyazlar, bu ihtiyacın katlanarak artacağını kaçınılmaz hale getirmektedir.

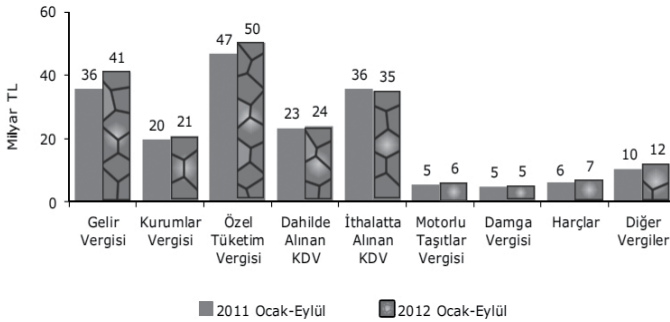

EN ADALETSİZ VERGİ SİSTEMİ!

AKP hükümeti, bütçe altında kendi siyasal gücünü pekiştirecek alanlara kaynak aktarırken en ağır ve adaletsiz vergi düzeniyle de bu bedeli emekçi sınıflara ödetmektedir.

Vergi adaletsizliğini uçurumlaştıran dolaylı vergilerin bugün toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 80'e yaklaşmıştır. Yapılan peş peşe zamlarla bu ağırlıklı yapı daha da körüklenmektedir. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in 2012 yılı bütçe gerçekleştirmeleri hakkında yapmış olduğu sunumda vergi gelirlerinin 2013 yılında daha da arttırılacağına ilişkin sinyaller de verilmektedir.

2012 yılının ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre en fazla artış gören kalem, Özel Tüketim Vergileridir. Kuşkusuz bu sonuç Özel Tüketim Vergileri üzerinde izlenen AKP hükümetinin "sürekli zam" politikasının bir ürünüdür.

Vergi gelirlerinde diğer bir öne çıkan kalem ise ithalattan alınan KDV'lerdir. Tüketim üzerinden alınan vergilerin gelir grubuna bakılmaksızın herkesten aynı oranda alınması öncelikle vergi gelirlerinin emekçilerin sırtına yüklenmesinin bir nedenidir.

Vergi sistemini en adaletsiz noktaya taşıyan bu uygulama, aynı zamanda yerli üretimi de kamçulamakta, ülkede yerli sanayiye zarar vermektedir. İthalata bağımlı üretimin AKP politikaları ile desteklenmesi, ülkede ithal girdi ve ara malları özendirilmekte, üretimde dışa bağımlı bir yapı giderek derinleştirilmektedir. Bu sayede sanayide yeterli yatırım yapılmamakta, dolayısı ile istihdam da yeterli oranda yaratılamamaktadır. Bu durum, ülke ekonomisini sanaysiz ve istihdamsız bir büyüme sürecine taşıırken, AKP hükümeti bu yapıdan çifte kazanç elde etmektedir. Öncelikle ucuz ithalatla kolay yoldan, ülke ekonomisine katma değer yaratmadan ve emekçi sınıfların refahını büyütmeden ekonomide rakamsal büyümeyi yakalamış olmakta, diğer yandan da ithalat üzerinden hem üreticiden hem de tüketiciden vergi almaktadır.

2013'TE EĞİTİME, SAĞLIĞA YİNE BÜTÇE YOK!

AKP hükümeti iktidara geldiği tarihten bu yana özellikle eğitim ve sağlık alanında özelleştirmeye yönelik girişimlerde bulunmaktadır. Bütçeden en yüksek payı eğitime ayırdığını söyleyen AKP hükümeti, gerçekte eğitim ve sağlık harcamalarının milli gelir içindeki payını aşağıya çekmeyi hedeflemektedir.

Herkesin ulaşabildiği parasız sağlık ve eğitim hizmeti sosyal devlet kavramı içinde tartışmasız yer almışken, devletin bir şirket gibi yönetilmesinin amaçlandığı yeni dönemde Türkiye’de eğitim ve sağlık doğrudan piyasa koşullarına terk edilmektedir. Öğrencilerin eğitim sisteminin finansmanına daha fazla katılması ve eğitim alanında özel sektörün teşvik politikasının sürdürülmesi, 2013 bütçesinin temel karakterlerinden birini oluşturmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı’n 2013 Yıllık Programı’nda hükümetin eğitime dair şu itirafı dikkat çekicidir. Program metninde şu açıklamalar yer almaktadır, “Ülkemizde son yıllarda eğitime ayrılan kamu kaynaklarında artış olmakla beraber, özellikle yükseköğretim öncesi eğitim kademelerindeki çağ nüfusunun yüksek olduğu göz önüne alındığında, bu kademelerdeki kamu harcamalarının AB ve OECD ortalamalarının altında kaldığı görülmektedir.”

Eğitim Harcamalarının Bütçe İçindeki Payı (%)

2012	2013	2014	2015
15,1	15,7	16,4	16,8

Eğitim Harcamalarının

Milli Gelirdeki Payı %

2011	2012
3,7	3,7

Eğitim harcamalarında 2012 yılından 2015 yılına kadar ciddi bir artış öngörülmezken, yıllık %1’e varmayan artışlar da 4+4+4 eğitimde dönüşümün maliyetleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim harcamalarının milli gelir içinde 2011 ve 2012 yılları arasında değişmeyen payı da dikkat çekicidir. 2011 yılında ekonominin yüzde 8,5 büyüme göstermesine karşılık eğitime bu büyüme içinden pay verilmemiştir.

Benzer bir biçimde sağlık alanında da özel sağlık kurumları teşvik edilmekte, “Sağlık ve Sosyal Güvenlik Reformu” ile halkın sistemin finansmanına katkı vermesi amaçlanmaktadır. Halk tarafından toplanan kaynaklar halka dönmemekte, bütçe sermayeye transfer mekanizması işlevini sürdürmekte, yurttaş kendi yarattığı kaynaklara bedel ödemeye zorlanmaktadır. Başlangıcından beri sağlık hizmetinde

“piyasalaştırma” dönüşümü yaşanırken, özel sermaye birikimine sunulan sağlık sektöründe kaynaklar ilaç endüstrisi ve özel hastanelerin kullanımına sunulurken sağlık harcamalarını suni bir artışa itmekte fakat tümüyle bir sosyal hak kullanımının dışına çıkarmaktadır.

	2013 Yılı Tahminlerinde Geçen yıla Göre Yüzde Değişim	2013-2014 Yüzde Değişim
Diyanet İşleri Başkanlığı	13%	8%
Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı	26%	6%
Milli Savunma Bakanlığı	3%	8%
Jandarma Genel Komutanlığı	1%	7%
Emniyet Genel Müdürlüğü	7%	8%
Sahil Güvenlik Komutanlığı	13%	7%
Milli Eğitim Bakanlığı	5%	8%
Sağlık Bakanlığı	-25%	8%
Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	-16%	4%

2013 yılı bütçesinde geçen yıla göre değişimler incelendiğinde, “savunma ve güvenlik” harcamalarının en yüksek artışı gördüğü, Eğitim Bakanlığı bütçesinde ise en düşük artışlardan birinin yaşandığı göze çarpmaktadır. Sağlık Bakanlığı bütçesine ayrılan pay ise yüzde 25 azaltılırken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na ayrılan payda geçen yıla göre yüzde 16 düşürülmüştür. Günümüz enflasyon oranının yüzde 9,53 ve 2013 yılında da en az yüzde 10 olacağı tahmini ile birlikte değerlendirildiğinde Milli Eğitim Bakanlığı harcamalarında yüzde 5, Sağlık Bakanlığı harcamalarında yüzde 35 ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı harcamalarında ise yüzde 26’lık bir düşüş söz konusudur.

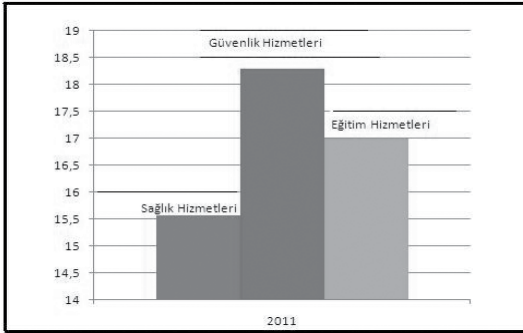
2013 yılına dair planlanan harcamalar, 2011 yılında gerçekleşen harcamaların bir yansımasını oluşturmaktadır. 2011 yılında gerçekleşen bütçe harcamalarındaki artış bir önceki yıla göre en fazla güvenlik hizmetlerinde gerçekleşmiştir. Güvenlik hizmetlerinde gerçekleşen artış, eğitim ve sağlık alanlarını geride bırakarak yüzde 18’in üzerine çıkmıştır.

AKP hükümetinin siyasal tercihlerinin yansıdığı bütçe planlamasında eğitim ve sağlığa ayrılmayan payın savunma ve güvenlik harcamalarına ayrıldığı net bir şekilde gözlemlenmektedir.

Türkiye’de AKP hükümeti ile uygulanan politikalar çerçevesinde eğitim ve sağlığa yapılan harcamalar, gelişmiş ülkelerin gerisinde kalmıştır. Kamu sağlık harcamalarının GSYH’ya oranı 2001 yılında yüzde 3,2 iken 2011 yılında yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oran AB-27’de yüzde 8,5, OECD’de yüzde 6,4’tür.

En son Mayıs ayında Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Türkiye’de kişi başı yıllık sağlık harcamasının 550-600 dolar olduğunu açıklamıştı. Sağlık harcamalarının zaman içinde artıyor olmasını bir “başarı” olarak kamuoyuna duyuran hükümet, nitekim sağlık hizmetinin kalitesinin de bir o kadar düşürüldüğü gerçeğinin üzerini kapayamamıştı.

2011 Yılı Bütçe Harcamalarındaki Artış (%)

Koruyucu sağlık hizmetlerine ve halk sağlığına yönelik politikaların geliştirilmediği “sağlıkta dönüşüm” sürecinde, kişi başı yıllık sağlık harcamalarındaki artış, daha maliyetli olan tedavi edici sağlık hizmetlerine daha fazla kamu kaynağı ayrılmak zorunda kalınması, diğer bir ifade ile ülkenin topluma dokunmayan bir “sağlık teknolojileri çöplüğüne” dönüşmesi ile sağlanmıştır. Bu artışla beraber, sağlık hizmetleri içinde yer alan halk sağlığı harcamalarının artmaması hatta reel olarak azalması, etkinlik ve kalite sorununun daha da derinleşmesine neden olmaktadır. 2012 yılında Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları içerisinde sağlık harcamalarının yüzde 4,4’lük payının içinde sadece yüzde 0,58 koruyucu hizmetlere ayrılmaktadır.

Tüm yıkıcı sonuçları bir yana, AKP hükümetinin övündüğü 600 dolara yaklaşan kişi başı sağlık harcamaları ile ülkemiz bugün de OECD ülkeleri sıralamasında açık farkla en son sırada yer almaktadır. En son güncel veriler dikkate alındığında OECD ülkelerinin ortalama kişi başı sağlık harcamaları, Türkiye’nin iki katının da üzerindedir.

AKP HÜKÜMETİNİN BÜTÇESİ HALKA DEĞİL, SAVAŞA!

2013 yılı bütçesinde;

- Milli İstihbarat Teşkilatı'nın payı yüzde 32.2 oranında artırılarak 995 milyon 569 bin liraya yükseltildi.
- Milli Savunma Bakanlığı en fazla ödeneğin ayrıldığı bakanlıklardan birisi oldu: Payı 20 milyar 359 milyon TL
- Emniyet Genel Müdürlüğü'ne 14 milyar 777 milyon, Jandarma Genel Komutanlığı'na 5 milyar 843 milyon, Sahil Güvenlik Komutanlığı'na da 432 milyon liralık kaynak ayrıldı.

İzlenen son gelişmelerden ve AKP hükümetinin içinde bulunduğu siyasi krizle de anlaşıldığı gibi, Ortadoğu'da emperyalist müdahalelerin taşeronluğunun maliyetlerinin artacağı kaçınılmazdır. Kuşkusuz bu durum son bütçe planlamasına da yansımaktadır.

Sosyal harcamaları daraltan oranda savaş harcamalarının artırılması, gelecekte daha da artacak maliyetlere şimdiden kaynak ayrıldığıının da işaretlerini taşımaktadır. Bu kapsamda KESK-AR tarafından 2013 yılı bütçesine ilişkin yapılan tahmin değişikliklerinde içeride ve dışarıda savaş politikalarına ayrılan bütçenin yaklaşık yüzde 50 arttırıldığı tespit edilmiştir. 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısında ise “savunma ve güvenlik” harcamaları bu paralellikte yüzde 36'ya yakın bir oranda arttırılmaktadır.

Ayrıca AKP hükümetinin, devletin tüm şiddet aygıtlarını kendine muhalif kesimlerin üzerinde bir baskı mekanizmasına dönüştürdüğü ve Kürt sorununda izlediği askeri ve siyasi operasyon çizgisini daha da kuvvetlendirdiği alanlardan biri olan Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı harcamalarında 2013 yılı için öngördüğü yüzde 26'lık artış, önümüzdeki süreçte AKP hükümetinin içerde inşa ettiği otoriter düzeni daha da sertleştirmeye yönelik amaçları içinde taşımaktadır.

Savunma ve güvenlik harcamaları olarak tanımlanan, fiilen savaş harcamalarını oluşturan kaynaklar sadece bütçe ile de sınırlı kalmamakta, Savunma Sanayi Fonu bu kapsamda hükümete oldukça geniş imkanlar sunmaktadır. Sayıştay denetiminden muaf olan bu fonun rakamları bir sır gibi saklanmakta, meclisle dahi fonun sahip olduğu boyutlar paylaşılmamaktadır.

Yıllar içerisinde gerçekleşen bütçe harcamaları da AKP hükümetinin toplumun muhalif kesimleri üzerindeki baskıcı ve otoriter anlayışını, Kürt sorununda ve Suriye'ye yönelik izlediği savaş stratejisinin bir yansımasını sunmaktadır. **Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı** bütçesinin gerçekleşme rakamları da bu minvalde çarpıcıdır. 2012 Ocak-Haziran gerçekleşen bütçe gideri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 107 artmıştır. **MIT** bütçesindeki gerçekleşen harcama ise bu iki dönem arası yüzde 27'ye yakın artış yaşamıştır. Tüm bu içeride ve dışarıda savaş harcamaları artarken, **Sağlık Bakanlığı** bütçesindeki gerçekleşen harcama ise öngörülen bütçenin yüzde 52 altında kalmıştır.

(Bin TL)	2011 Ocak-Haziran Gerçekleşen Bütçe Gideri	2012 Ocak-Haziran Gerçekleşen Bütçe Gideri	Değişim (%)
Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı	284.491	360.114	26,6
Diyanet İşleri Başkanlığı	1.650.261	1.997.584	21
Kamu Düzeni Ve Güvenliği Müsteşarlığı	2.910	6.020	106,9
Milli Savunma Bakanlığı	7.014.544	8.018.046	14,3
Jandarma Genel Komutanlığı	1.941.517	2.234.283	15,1
Emniyet Genel Müdürlüğü	5.211.835	6.120.758	17,4
Milli Eğitim Bakanlığı	17.153.055	19.793.422	15,4
Sağlık Bakanlığı	8.108.447	3.891.333	-52

AKP HÜKÜMETİNİN DINDAR NESİL PROJESİ FİNANSE EDİLİYOR!

AKP hükümetinin siyasal ve ideolojik hedefleri doğrultusunda bir dayatma ile yürürlüğe koyduğu 4+4+4 kademeli eğitim sistemi, eğitimin ticarileştirilmesi kadar dinselleştirilmesini de hedefine koymaktadır. Eğitimde eşitsizliği uçurumlaştırarak sadece parası olanın yararlanabileceği bir hizmete dönüştürecek olan bu sistem, aynı zamanda eğitimin seküler ve bilimsel kimliğini yok etmeye yönelerek eğitim sistemini dini dogmalar bütününe çevirmeyi amaçlamaktadır.

4+4+4 eğitim sistemiyle, 12 Eylül faşist darbesinin ürünü olan zorunlu olan derslerine, fiilen zorunlu olan “seçmeli” din dersleri eklenerek eğitim daha da dinselleştirilmiş; Erdoğan'ın da daha önce ifade ettiği gelecek tahayyülüne denk düşecek şekilde “dindar” nesiller yaratma hedeflenmiştir. Kuşkusuz bu geleceğin dizayn edileceği en uygun zemin eğitim sisteminin top yekun dönüştürülmesi ile olanaklı hale gelmektedir.

Bir yandan okulları İmam Hatipe dönüştüren bu sistem, bir yandan da toplum içinde tüm dönüştürücü mekanizmaları işletmektedir. Mahallelerde müftülüklerin İmam Hatip fetvaları, camilere reklam ve afişlerinin asılması eğitimin laik yapısını kökten değiştirme anlayışının bir ürünü olarak karşımıza çıkan pratiklerdir.

Bu sayede eğitim artık Milli Eğitim Bakanlığı'nın konusu olmaktan çıkartılıp, resmen Diyanet İşlerinin alanı içine yönlendirilmektedir. Bugün karşımıza çıkartılan 2013 Yılı Merkezi Bütçe Tasarısı'nda ise bu yönelim, finansman kısmı ile daha da netlik kazanmaktadır.

Bu yıl Diyanet bütçesi, 11 bakanlık bütçesini geride bırakarak, rekor bir artışla 3 milyar 891 milyon TL'den 4 milyar 604 milyon TL'ye yükseldi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2012 yılı bütçesi 2011 yılına göre yüzde 22.40 arttırılarak 3 milyar 891 milyon 166 bin TL'ye yükseltilmişken 2013 bütçesi için yine rekor bir artış medyana geldi. Buna göre Diyanet'e 2013 bütçesinden 4 milyar 604 milyon lira ayrıldı.

2011 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gerçekleşen harcamaları incelendiğinde, ayrılan ödeneğin 458 milyon üzeri bir ödenek üstü harcama yaptığı gözlenmektedir. Verilen bu ödeneğin çoğunluğu teşkil eden, yüzde 77,86' sının personel giderlerine ayrıldığı görülmektedir.

	2011 Yılı Bütçe Ödeneği (TL)	2011 Yılı Eklenen Ödenek (TL)	2011 Yılı Düşülen Ödenek (TL)	2011 Yılı Toplam Ödenek (TL)	2011 Yılı Toplam Harcama (TL)	2011 Yılı Ödenek Üstü Harcama (TL)
Diyanet İşleri Başkanlığı	3.178.992.500	173.618.733	394.733.733	2.957.877.500	3.392.977.569	458.307.866

KESİLEN SOSYAL HARCAMALAR, KADINLARA DAHA FAZLA EV İŞİ OLARAK DAYATILIYOR!

İşgücüne katılım oranının yüzde 50,8 olduğu ülkemizde, erkeklerde işgücüne katılım yüzde 71,9, kadınlarda ise yüzde 30,3'tür. Ev içi görünmeyen emeklerinin ekonomiye katkısı da düşünülürse vergi politikasında kadınların teşvik edilmesi, çalışma hayatına girmelerinde destekleyici olması beklenmektedir. Fakat yine ne yazık ki AKP hükümeti bünyesinde oluşturulan bütçeler böyle bir niyet ve anlayışla hazırlanmamaktadır ve bu anlayış 2013 yılı bütçesinde de devam etmektedir.

Önceki bütçelerde de olduğu gibi 2013 yılına ilişkin oluşturulan bütçede, sosyal harcamaların budanması ve kamu hizmetlerinin bir hak olmaktan çıkarılması bu hizmetlerin evde kadınlar tarafından sağlanmasını kadınlara dayatmaktadır.

AKP hükümetinin meclise sunduğu 2013 yılı Bütçe Kanun Tasarısında kamuya ait kreşlere, misafirhanelere ve spor tesislerine hiçbir şekilde yeni personel alınmayacağı ve bu alanlara hiçbir şekilde bütçeden ödenek aktarılmayacağına ilişkin madde de kadınların yükünü daha da ağırlaştıran hamlelerden birini oluşturuyor.

Sağlık, eğitim harcamalarının kısılması, yaşlı, hasta ve çocuk bakımlarının artık kamusal bir hizmet olmaktan çıkarılması ile evde kadınlara yüklenen görev de ağırlaşmaktadır.

Kamusal hizmetlerin ticarileştirilmesi ve bir kamusal hak olmaktan çıkarılması sonucu buradan doğan açık kadınların ev içi emeğinin daha fazla sömürülmesi ile kapatılmak istenmektedir. Bu sayede sundukları karşılıksız hizmet de erkeklerin ücretlerinin daha düşük tutulmasını mümkün kılmaktadır.

EMEKTEN YANA BÜTÇE

Tüm bu değerlendirmeler ışığında, 2013 yılı bütçesinin geniş halk kitleleri ve emekçilerin beklentilerini karşılamaktan uzak olduğu açıktır. Kamu emekçilerini yoksulluğa, halkı kamu hizmetlerinden yoksunluğa terk eden bu bütçe derhal geri çekilmelidir. Kamu kaynaklarının kimlerden toplanacağına ve kaynakların öncelikli olarak hangi alanlara yönlendirileceğine halkın katılımı ile karar verilmelidir. Emekten yana bir bütçe mümkündür.

➤ **Vergi kaçırmayı özendiren ve ödüllendiren, yüksek gelir gruplarının lehine olan vergi aflarına son verilmeli, finansal işlemler, faiz gelirleri üzerindeki vergiler arttırılmalıdır. Emekçiler ve küçük esnaf üzerindeki vergi yükü azaltılmalı, sermaye üzerindeki vergi yükü artırılmalıdır. Gelir dağılımında adaletsizliğe neden olan vergi gelirleri içindeki dolaylı vergilerin payı azaltılmalıdır. Asgari ücret yoksulluk sınırı dikkate alınarak belirlenmeli ve vergiden muaf tutulmalıdır. Zenginlere servet vergisi uygulanmalıdır.**

➤ **Kamu harcamaları toplumsal yarar doğrultusunda yükseltilerek bütçe şekillendirilmelidir. Büyüme ve istihdamı arttırmak için kamunun yatırımcı niteliği hatırlanmalıdır.**

➤ **Kamu çalışanlarının başta ücretleri olmak üzere bütün hakları özgür toplu pazarlık süreciyle belirlenmeli; siyasi iktidar, KESK ile derhal yeniden toplusözleşme masasına oturmalıdır.**

➤ **Silahlanma, şiddet ve savaş politikalarına dayanan bütçe anlayışından vazgeçilmelidir.**

➤ **Eğitime ve sağlığa ayrılan pay ihtiyaçlar çerçevesinde yeniden belirlenerek artırılmalıdır.**

➤ **Kamu hizmetlerinin eşit, ücretsiz, nitelikli ve herkese ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.**

➤ **Bütçenin hazırlanmasında demokratik süreçler işlemeli, sendikalar, demokratik kitle örgütleri bütçe hazırlık süreçlerinde yer almalıdır. Halkın bütçe öncelikleri konusunda kararlara katılımını sağlayacak mekanizmalar geliştirilmelidir.**

- Bütçe, gelir dağılımını bozucu değil, gelir dağılımındaki adaletsizliği giderici bir işleve sahip olmalıdır.
- **Bütçenin hazırlanmasına toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadele esas alınmalı, kadınların ekonomik kaynaklara, kamusal hizmetlere, eğitime, sağlığa ve sosyal koruma haklarına eşitsiz erişimi göz ardı edilmemelidir.**
- Özelleştirme ve sosyal tesislerin satılması uygulamalarına son verilmelidir.
- **Kamuda istihdam eksikliği; kadrolu, iş güvenceli çalışma üzerinden ihtiyaç çerçevesinde derhal giderilmelidir.**
- Kamuda reform adı altında gündeme getirilen yasalar geri çekilmeli, sosyal devleti ve demokratikleşmeyi güçlendiren, emekçilerin haklarını geliştirici yeni bir reform için, sendikaların ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla çalışmalar başlatılmalıdır.
- **Vergide adalet sağlanmalı, kamu emekçilerinin vergi dilimi artışından etkilenmemesi için gerekli düzenleme yapılmalıdır.**

GÜVENCELİ İŞ İNSANCA YAŞAYACAK ÜCRET ve SOSYAL HAKLAR İÇİN

SENDİKALARIMIZDA ÖRGÜTLENELİM!

EĞİTİM-SEN * Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası

SES * Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası

TÜM BEL-SEN * Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

BES * Büro Emekçileri Sendikası

ESM Enerji, Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası

TARIM ORKAM-SEN * Tarım, Orman ve Hayvancılık Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası

HABER-SEN * Basın Yayın, İletişim ve Posta Emekçileri Sendikası

YAPI YOL-SEN * Yol, Yapı, Altyapı, Bayındırlık ve Tapu Kadastro Kamu Emekçileri Sendikası

BTS * Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası

KÜLTÜR-SANAT SEN * Kültür ve Sanat Emekçileri Sendikası

DİVES * Diyanet ve Vakıf Emekçileri Sendikası